

TA'LIM KLASTERI MUHITIDA MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI TARBIYACHI PEDAGOGLARINI KASBIY KOMPETENTLIGINI RIVOJLANISHIGA INTEGRATIV YONDASHUV MUAMMO SIFATIDA

Munajat Yuldashevna Muminova

Toshkent viloyati Chirchiq davlat Pedagogika instituti

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim tizimiga berilayotgan yuksak e'tibor va maktabgacha ta'lim tizimidagi sezilarli o'zgarishlar, ta'lim klasteri muhitida maktabgacha ta'lim tizimi pedagog xodimlarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishga integrativ yondoshuv xususida so'z yuritiladi.

Kalit so'z: Ta'lim klasteri, kasbiy kompetentlik, integrativ yondoshuv, maktabgacha ta'lim, interaktiv texnologiyalar.

ABSTRACT

This article discusses the high attention paid to the preschool education system and significant changes in the preschool education system, an integrated approach to the development of professional competencies of preschool teachers in the education cluster environment.

Keywords: Education cluster, professional competence, integrative approach, preschool education, interactive technologies.

KIRISH

Maktabgacha ta'lim tizimi maktabgacha yoshdagi bolalarni maktab ta'limiga har tomonlama tayyorlab beruvchi ta'lim tizimining eng quyi bo'g'ini hisoblanadi. Bugungi kunda ushbu soha rivojiga yuksak darajada e'tibor ko'rsatilib, ushbu tizim faoliyatini chet el andozalari asosida mentalitetimizga mos darajada rivojlantirishga yo'naltirilmoqda. Bolalar qamrovini oshirish maqsadida nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlari ochilib, ko'plab maktabgacha ta'lim tashkilotlari ta'mirlanib, moddiy-texnik bazasi mustahkamlanib, didaktik o'quv materiallari bilan ta'minlanmoqda. Ta'lim tizimida islohotlarni amalga oshirish, ushbu sohada faoliyat yuritayotgan pedagoglar maqomini mustahkamlash, ularning kasbiy kompetentligini oshirish maqsadida malaka oshirish kurslari faoliyatini takomillashtirish, pedagoglar uchun zamonaviy axborot kommunikatsion vositalardan kengroq foydalanish maqsadida UNICEF xalqaro

tashkiloti va maktabgacha ta'lim vazirligi hamkorligida "Bolalik akademiyasi" raqamli platformasi ishga tushirildi. Zamonaviy axborot kommunikatsion vositalari shiddat bilan rivojlanayotgan zamonaviy dunyoda kelajak avlodni zamonaviy bilimlar bilan qurollantirish maqsadida bugungi kun tarbiyachisi yuksak darajada mahoratli, kompetentligi yuqori bo'lgan raqobatbardosh kadr bo'lishi darkor. Aynan jamiyatning ushbu talabini qondirish maqsadida innovatsion ta'lim klasteri muhitida maktabgacha ta'lim tarbiyachilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishga integrativ yondoshuv muammosining yechimi, jamiyat talabiga javob bera oladigan raqobatbardosh kadrlar yetishtirish, ularni zamonaviy bilimlar bilan qurollantirish, tarbiyachi pedagoglar salohiyatini oshirishga xizmat qiladi. Pedagogik ta'lim klasterining ilmiy pedagogic muammo sifatidagi xususiyatlari, uning ta'limga nisbatan innovatsion yondoshuv ekanligi, ta'lim, fan va ishlab chiqarishni klaster vositasida integratsiyalashning nazariy jihatlari, klasterning ta'lim bozorida raqobatbardoshlikni oshirish vositasi sifatidagi o'ziga xos jihatlarni ko'rib chiqsak:

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Aslida "klaster" (cluster) so'zi ingliz tilidan olingan bo'lib, tarjima qilinganda "to'plam", "to'p", "guruh", "konsentratsiya", "guruhlarda to'plash", "to'plamlarda o'sish" kabi ma'nolarni anglatadi. Dastlab bu termin statistika va kompyuter sohasida paydo bo'lgan, keyinchalik iqtisodiyot va sotsiologiyada ham keng qo'llanila boshlandi. "Ta'lim klasterlari" tushunchasining mohiyati oliy ta'lim muassasalarining maktabgacha, boshlang'ich, umumiy o'rta, professional ta'lim, ixtisoslashtirilgan maktablar, asosiy korxonalar va muatxassislarning asosiy mijozlari va iste'molchilari yetakchi filiali homiylikida birlashishdan iborat. Klasterning shakllanish omillari sifatida quyidagilarni aytish mumkin:

- inegratsiya-sohalararo bog'lanish, tabiiy aloqadorlik, uzviylik va izchillik;
- tashabbus- sohaning samaradorligi bilan bog'liq har qanday innovatsion loyiha va takliflarning qo'llab-quvvatlanishi;
- qiziqish-klasterda har bir subyekt o'z manfaatdorligiga ega bo'lishi;
- innovatsiyalar –zamon va taraqqiyotga mos holda qadam qo'yish, yangi loyiha va g'oyalarning muntazamliligi;
- axborotlar-sohaning barqaror rivojlanishi uchun yetarli axborot bazasining mavjudligi va muntazam yangilanib turishi.

Ta'lim klasteri muhitida pedgoglarning kasbiy kompetentligini oshirishda subyektlar o'rtasidagi manfaatdorlik ya'ni maktabgacha ta'lim tashkiloti uchun yetuk, raqobatbardosh



kadr bo'lsa, OTM uchun talabaning kasbiy faoliyatni nazariya va amaliyotni birlashtirgan holda olib borish, real sharoitda ilmiy tadqiqot natijalarini sinab ko'rish, eng muhimi umumiy manfaat yosh avlodni har tomonlama kamol toptirish masalasi yotadi.

Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachisi bolalarni kognitiv rivojlanishiga imkon beradigan quyidagi ijtimoiy va kasbiy kompetentsiyalarga ega bo'lishi kerak:

1. Ijtimoiy vakolatlarga jismoniy shaxslar o'rtasida ma'lumot almashish, ularning qiziqishlari va ehtiyojlarini bayon qilish, boshqa odamlarga nisbatan bag'rikenglikning namoyon bo'lishi va ularning fikrlari, jamoada ishlash qobiliyati va hissiy barqarorlikka ega bo'lgan boshqa odamlarga turli xil yordam berish qobiliyati kiradi;

2. Kognitiv kompetentsiyalar ma'lumotni mustaqil ravishda qayta ishlash va tuzilishida, yangi axborot manbaalarini izlashda, o'qish yoki ishlashga konsentratsiya qilishda, olingan bilim va ko'nikmalardan turli vaziyatlarda foydalanish qobiliyatida namoyon bo'ladi;

3. Operatsion kompetentsiyalar - maqsad va ish tartibini belgilash, noaniqlik va noaniqlikka qarshi tura olish qobiliyati, qaror qabul qilish va amalga oshirish qobiliyati, ish natijalarini sarhisob qilish, ish vaqt jadvalini aniqlash;

4. Maxsus kompetentsiyalarga muammoni hal qilish, o'zini o'zi boshqarish, kasbiy faoliyatda faol bo'lish, yangi vaziyatlarga moslashish, rejalarni baholash va tuzatish, xatolarni aniqlash va ularni yo'q qilishning yetarli usullarini rejalashtirish usullari kiradi.

XULOSA

Yuqoridagi kompetentsiyalarni egallash ular o'rtasidagi integratsiyani o'rnatish pedagog kasbiy kompetentligini rivojlantirishga integrativ yondoshuv orqali amalga oshiriladi. Demak, kasbiy kompetentsiyalar pedagogik jarayonga kompetentsiyaviy yondashuvni joriy etish uchun asos bo'lib, maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachisiga bilim, ko'nikma va malakalarni innovatsion faoliyatni amalga oshirishda va zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan amaliyotda foydalanishda yordam beradi. Kasbiy kompetentligi yuqori, zamonaviy interaktiv vositalardan foydalana oladigan tarbiyachi ish faoliyatida yuqori natijalarga erisha oladi.

REFERENCES

1. G'.Muhammedov, U.Xodjamqulov, S.Toshtemirova Toshkent "Universitet" 2020 "Pedagogik ta'lim innovatsion klasteri"



2. G.V.Eldasheva, G.Q.Karimova TDPU 2018 yil “Tarbiyachining kasbiy mahorati va kompetentligi moduli bo’yich o’quv uslubiy majmua”
3. F.R.Qodirova , N.M.Kayumova. Toshkent: 2019 “Maktabgacha pedagogika”

